Cabanelles

Castell de l'Areny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A la Clusa, a la zona nord-oest.
Emplaçament	Anar fins la Clusa, seguir la pista nord-oest que coincideix amb el GR-4, seguir entorn 1,92 km.
Alçada:	1537

Coordenades:

Latitud:	42.19304
Longitud:	1.92605
UTM Est (X):	411327
UTM Nord (Y):	4671768

Classificació

Número de fitxa	08057 - 27
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVIII
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	En procés d'enrunament.
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Pública
Titular:	Generalitat de Catalunya.
Autoria de la fitxa	Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa:	dv., 20/02/2015 - 01:00

Descripció

La masia de Cabanelles, està ubicada en el vessant de llevant de la rec de Cabanelles, en una zona de força desnivell. Les estructures que conformen la masia estan distribuïdes properes les unes de les altres però en més d'una feixa. Actualment només es conserva amb coberta un paller, la resta de construccions estan en procés d'enrunament tot i que es conserva una alçada important dels murs, entre els quals els del perímetre de la casa. Les estructures que conformen les construccions que eren destinades a habitatge conformen una planta irregular, resultat de les diverses ampliacions i modificacions que va experimentar. A més, pel seu voltant s'hi adossen i hi ha diversos annexes i coberts. En conjunt, la majoria d'estructures estan bastides amb molta presència de còdols grans, alguns carreus desbastats i altres pedres irregulars, amb diferent quantitat d'un material o altre segons la construcció. A les cantoneres, en general trobem grans peces, en aquelles construccions on el còdol hi té més presència, trobem cantoneres de grans còdols només escantonats parcialment; en altres construccions hi ha carreus desbastats més carejats. Pel que fa a les obertures en trobem diferents tipus, les més visibles són d'emmarcades amb maó massís, en algunes formant llinda plana i en altres en arc rebaixat, també hi ha obertures amb llinda de fusta i muntants de carreus; i altres variants que combinen aquests materials de manera de manera diferent, per exemple, maó als brancals i llinda de fusta, o carreus i maó.
Pel que fa al paller que conserva teulada, i a més s'ha reparat fa poc, era de dos nivells, tot i que actualment no conserva el forjat de la planta superior, a la façana de llevant hi ha una gran obertura amb llinda en arc de mig punt, tota emmarcada en carreus desbastats i lloses. Al davant del paller hi ha una part planera que s'havia destinat a era, la qual està delimitada per la part del desnivell per un mur de contenció. De fet el conjunt, en les feixes on hi ha les estructures de la masia encara hi ha diversos murs de pedra en els marges.

Observacions:

Cap al sud-est de la casa, més a prop de la pista hi ha la font.
L'accés és per pista forestal amb desnivells pronunciats.
Es troba dins el PEIN Serra del Catllaràs.

Història

Actualment aquesta masia apareix esmentada com a Cabanelles de Baix i de Dalt, tot i que la gent del lloc utilitza simplement la forma Cabanelles, d'aquí que sigui la que s'ha utilitzat en la denominació. Fins fa uns anys es mantenia la denominació de Cabanelles de Baix per aquesta masia, ja que Cabanelles de Dalt es correspon amb la masia que anomenem Cal Serra o Can Serra.
Arquitectònicament es fa difícil apuntar una cronologia per a les construccions conservades, ja que hi ha elements que semblen correspondre a diferents períodes cronològics, segurament com a resultat de les diferents fases constructives que poden anar des dels segle XVIII, amb ampliacions al segle XIX i fins i tot alguna actuació potser posterior. Encara que també és probable que la masia ja existís amb anterioritat al segle XVIII i de fet, potser que algun element es conservi. L'estat d'ensorrament no permet aproximar-se als interiors i també hi ha parts molt cobertes de vegetació.
A nivell documental, a l'arxiu de Castell de l'Areny es conserven diferents documents cadastrals, el més antic del 1716, en el qual hi ha la referència a "lo mas Clot y Cabanellas propia de Antoni Martí Raurell". Fet que ens assenyala que la masia ja existia en aquest període i que, a més, formava una única propietat junt amb el Clot. No sabem però si existien les dues cases de Cabanelles de Dalt i Cabanelles de Baix, ja que aquesta distinció no la localitzem fins entrat en segle XIX. El fet que entre les dades que s'aporten en relació a les terres, bosc, erm, rocals i bestiar, s'esmenta també "per la casa" (com en els registres de la resta de finques) i després hi consta per el personal de Joan Viñas masover, per el personal de Joan son fill, i per el personal de Antoni altre fill. En aquest període consta que posseïen dos bous, un burro, 22 ovelles, 7 cabres i 4 porcs. En el cadastre de 1717, consta que "lo mas Clot y Cabanelles posehit per Antoni Marti Raurell abitat en Sant Maurici", en aquest moment les referències al personal són les mateixes i en quan al

bestiar les diferències són poques. En el registre de 1766, el propietari és Antoni Raurell, i com a masover figura Joan Vinyas, i paga per el personal del masover i per el personal de Pere Vinyas.
Posteriorment, en el llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. Nº63. 1856 nº 32" (ACBR), en l'apartat corresponent a Castell de l'Areny hi ha la referència a Cabanellas de Baix, i s'hi relaciona José Viñas; moment en que ja trobem diferenciada la masia de Cabanelles de Dalt que també hi consta registrada.
En un lligall corresponent a un llevador que es conserva a l'arxiu municipal i que està datat al 1858, entre les diferents anotacions hi figura Cabanelles de Baix també diferenciat de Cabanelles de Dalt.
El 1898, en un registre de les cases del municipi de Castell de l'Areny, consta que a Cabanelles de Baix, que era identificada amb el número 110, hi residien set persones, el que era el cap de família, vidu en aquell moment, Joan Portell Puig, un matrimoni jove, Ramon Portell Sellas i Carme Vilalta Camprubí, amb la seva filla, i tres mossos.

Bibliografia

ROSELL, Alexis (1978). "Els noms de lloc a la Clusa". Muntanya, núm. 698, agost 1978.